

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פג.

עין משפט נר מצוה

פא א מיי פרק יע מהל' פסולי מוקדשין הלכה ה'
פב ב מיי פ"ח מהלכות אבות הטומאה הל' ד'
פג ג מיי פ"י מהלכות ק"פ הלכה ו'
פד ד מיי פרק יע מהל' פסולי מוקדשין הלכה ט'
ט ופ"י מהלכות ק"פ הלכה ז':

רבינו הגאון

ורבה מוסף אף ר"י הגלילי (ד) דתניא ריה"ג אומר כל הענין כולו אינו מדבר אלא בפדים הנשרפים ובשעירי' הנשרפין לשרוף פסוליהן אבית הבירה וליתן לא תעשה על אכילתן אמרו לו חמאת שנכנס דמה לפני ולפנים מנין אמר להן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאי נפיק אידי א"נ עייל דמה בשריפה ורבי יוחנן סבר דם ובשר הדא מילתא היא בעלים מלתא אחריתי היא: **מתני'** העצמות והגדין והגותר ישרפו בששה עשר חל ט"ז להיות בשבת ישרפו ב"י לפי שאינן דוחין לא את השבת ולא את י"ט: **גמ'** אמר רב מרי בר אבוה א"ר יצחק העצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה כסם לדבר האסור נימא מסייע לי' העצמות והגדין והגותר ישרפו לט"ז הני עצמות ה"ד איילימא דלית בהו מוח למה בשריפה נשרינהו אלא פשיטא דאית בהו מוח אי אמרת בעי שריפה אלא אי אמרת שימוש נותר לאו מילתא היא למה להו שריפה נשרינהו ונחלצה למוח דידהו ונשריפה ונשרינהו לדידהו אלא לאו שמע מינה שימוש נותר מילתא היא אמרי לא לעולם אימא לך שימוש נותר לאו מילתא וקסבר בו בכשר ואפי' בפסול אפי' בפסול ס"ד והא (ז) תנן אבל המותר בטהור והשובר בטמא אינו סופג את הארבעים לא קשיא כ"אן שהיתה לו שעת הכושר כאן היתה לו שעת הכושר ומואן תנא דשני ליה בין שהיתה לו שעת הכושר ללא היתה לו שעת הכושר רבי יעקב היא דתניא ועצם לא תשברו בו (ז) בו בכשר ולא בפסול רבי יעקב אומר היתה לו שעת הכושר ונפסל יש בו משום שבירת העצם לא היתה לו שעת הכושר אין בו משום שבירת העצם ר"ש אומר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת העצם מיתובי יכל עצמות הקדשים אין טעונין שריפה חוץ מעצמות הפסח מפני התקלה הני עצמות היכי דמי איילימא דלית בהו מוח למה להו שריפה אלא פשיטא דאית בהו מוח ואי סלקא דעתך שימוש נותר מילתא היא קדשים אמאי אין טעונין שריפה אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שמצאן חלוצין עצמות קדשים דאין בהן משום שבירת העצם קמי דנהו נותר חלוצינהו ולא הוו שימוש נותר ולא בעו שריפה עצמות הפסח דיש בהן משום שבירת העצם (ח) לבתר דנהו נותר הוא דחלוצינהו והוו להו שימוש נותר ובעו שריפה רב זביד אמר הכא במאי עסקינן כגון שמצאן

ורבה מוסף אף ריה"ג. ור"ת היכי נימא דריה"ג ור' יוחנן בן זבדקא אמרו דבר אחד והא פסולה דמטאת שנכנס דמה לפניו היינו לפני זריקה ור' יוחנן בן זבדקא אריי ואליצא דר' יוחנן מסיק מדקא מוסף עלי' וי"ל דרבה לא מפליג בין קודם זריקה בין לאחר זריקה כי היכי דלא מפליג ר' יוחנן דקאמר אף אחר זריקה מחלוקת:
אמר ר' יהוה א"ר הובא ארבע דמה. פירשט צקונטריס דרזבנן לא צעו למילף פנימה מכלל דאי נפיק אידי דלא גמרי' דורות משעה ומה שפירשן כן לא משום דמטאת דלהרן היה לשעה דהא שעי' של ר"ח היה כדפירש צקונ' וכן איתא צובחים בצרק טבול יום (דף קא):
אלא דקסברי רבנן הוראת שעה היתה כדאמר לעיל וקשה לרשב"א ללעיל שייך הוראת שעה דכ"י דקסבר מפני טומאה נשפך דלוי פסולו בגופו ומסכרש ישרף מיד (ב) אבל הכא דמטאת שנכנס דמה לפניו דהוי פסולו צדס ומסכר' צעי עיבור זורה (ג) לא שייך הוראת שעה היתה ונראה לר"י דרזבנן לא צעו למילף מחטאת אהרן משום דלמינו למימר דמשה לא הודה להן (ד) על השריפה דשפיר עבדו אלא צמה שלא אכלה אכל על השריפה לא הודה להן (ה) דלפי' היה כן שלא כדון שרפיה בלא עיבור זורה וקשה ללעיל לייף מחטאת אהרן שריפה ציואל וקאי אמתני' דסכר' דשאינו פסולו בגופו צעי עיבור זורה והיינו כרזבנן דר' יוסי ואינהו לא צעו למילף הכא מחטאת אהרן: **ב' בכשר ואפי' בפסול.** ולא תיקשי ויוליא המוח ע"י גומרתא דליכא שזירת עלס דליכא למיחש שמא יפקע כדאמר' לקמן (ו) אי נמי ע"י גומרתא טריחא מילתא למיעבד: **ר"ב שמעון אומר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת העצם.** ור"ת ר"ש פליגי ט"ק ונראה לר"י דר' יעקב ור"ש פליגי אליצא דמ"ק כי הויא דלא ירעה לו נשים דפרק כהן גדול (פסחין כ"א). והיהאל דחוקתן שלס שנים דחוקת הצמים (ז"כ כ"א): **איכ"מור לבתר איבורא חלוצינהו.** ומפני התקלה דקמני צרכייתא היינו דמשום שזירת עלס לא חלוצינהו קודם איסורא ולהכי ישרפו דשימשו נותר: **א'**

כל הענין כולו. כל פרשה זו. וכל חטאת אשר יוצא מדמה (ויקרא ו) דמוקן לה רבנן במסכת זבחים (דף פ"ג). בחטאת החלוטה שהכניס דמה לפניו והוה פסול שלה וקאמר רחמנא ששרף פליג ריה"ג ומוקי בחטאת הפנימית כגון פר העלם דבר של ציבור אשר יוצא מדמה כמנזחה אל אהל מועד לא תאכל חלש תשרף וצבשרה (ז) לא אילטרין קרא דהא כתיב בגופיה (ויקרא ז) ושרף אותו על עזים וגו' אלא שאס נפסלה ציואל וצטומאה צא הכתוב ללמך דמשרפה צבית הצירה ולא חוץ לג' מחנות כמנז' וליתן לא תעשה על אכילתה: אמרו לו חמאת החלוטה שהכניס דמה לפניו מנין לך. שהיא פסולה: אמר להן. מדאמר ליה משה לאהרן הן לא הובא הא הובא צת שריפה היא ושפיר עבד דשרפיה לאתרא. ומדליף ריה"ג קדשי דורות ממטאת דלהרן אלמא ס"ל נמי דלס הובא דמה לדורות צעיא שריפה לאתרא כי חטאת דלהרן ואף על גז דפסול הדס הוא דהוי כפסולו מחמת דבר אחר וקס"ד דה"ה נמי ס"ל כפסול צעלים דלא צעי עיבור זורה אכל רבנן דלא גמרי' מיניה סכרי דורות משעה לא ילפינן וצביהו הוא דקאמר להו משה דלס הציאו דמה לפניו צעיא שריפה אכל לדורות צעי קרא אחרינא וגזי עיבור זורה נמי לא ילפינן מינה: ור' יוחנן. דלא חשיב ליה לריה"ג צהדיהו אמר לך נהי דשמעת ליה כפסול דס דלא צעי עיבור זורה כפסול צעלים מי שמעת ליה דקאי כרבי יוחנן בן זבדקא: **דס וקשי דהא מילתא היא.** והוה ליה פסולו בגופו כלינו נטמא צשר עלמנו: **מתני' העצמות.** שלא יכול לשזבן מפני שנאסרה זו שזירת העלם ונותר כהן מוח והכי הוא נותר וטעון שריפה: וכן גידין. ובגמרא (ז"כ) פריך וכלינהו: והנותר. צשר פסח שנמללו באכילתו ונימותר: **בששה עשר.** שהו חולו של מועד ואע"פ שנפסל צבוקר ראשון אין ראשי לשרופו צ"ט כדמפרש בגמרי': **גמ' ששימשו נותר.** שנותר בהן מוח חוץ למוחו ושימשהו העצמות הללו: **מטמאין אס הידים.** כנותר עלמו שגזרו חכמים שיטמא את הידים ע"פ צברא (דף ק"ק) ולקמן צפירין (דף פ"ה) מייבלי לה צגמ': **צסיס.** (ט) כנו כדמתרגמי' צסיסה (שמות ל) מקום מושבו: **הני עלמוס היכי דמי.** דקאמר עיקרן ותמלתן צשריפה: **נשרינהו.** ישליכס דלא הנריך הכתוב שריפה אלא צראוי לאכילה ונימותר כדכתיב (שס י"ג) לא תומירו ממנו עד צקר ואס תומירו תשרפו: **דאיס צבו מוח.** ומתמלתן לשריפה עומדים שאסור לשזבן וע"כ נעשין נותר הילכך חשיב להו צבאנפי נפשיהו ולא הוו ככלל והנותר דמתני': **אמנו להכי צעו שריפה.** אף העצמות כמות עלמנו: **אלא אי לאו מילתא היא.** הרי מכיון שניתמרו ונפסלו אין בהן משום איסור שזירה דלמרינן לקמן ועלס לא תשברו זו כשברו ולא צפוק: **ניצבנינו.** ונישקליה למוח ונישפיהה ולא יפסיד עלים וטורח לשרוף העצמות: **קסבר.** האי תנא צו דכתיב גזי שזירה לאו למעוטי פסול אלא אורחיה דקרא הוא וכשר ואף פסול צמשמע: **המוטיר צטורח.** וכל שכן צטמא: **אין סופג.** לקמן צפירקין (פ"ד) מפרש צטמא: **היפה לו שעה הכושר.** כגון ותר י"ז לא היפה לו שעה הכושר: **לא היפה לו שעה הכושר.** לא היפה לו שעה הכושר: **נישו טנא.** דמתני' דשאי ליה צבתי לגזי שזירת העלם: **כל עצמות.** נותר מן הקדשים אין טעונין שריפה אלא שזכר ומוילא את המוח ושורפו ומשליך את העצמות: **חוץ מעצמות הפסח.** שאין יכול לשזבן מפני תקלת עלס לא תשברו זו לפיכך נשרפים על ידי מוח צבהן: **למה להו שריפה.** לעצמות הפסח: **שמאלן חלוצין.** כולה מתני' מיתוקמא צמואל עצמות חלוצין כלומר שזרין ונחלך מוח מהן: **עצמות קדשים.** דמותר לשזבן אמרי' סתמא דמילתא לא איתא מוח לידהו נותר ומקמיה איסוריהו דנימו לדי נותר חלוצינהו ואין כהן שימשו נותר: **לכשר הכי.** דאיפסיל חלוצינהו דמו לית ציה איסור שזירה כ"ש ויש כהן שימשו נותר: **שמאלן**

תורה אור השלם

1. הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אבול תאכלו איתה בקדש באשר צריה:

2. בבית אהרן יאכל לא יוציא מן הבית כו' הדבר הוציא וצבם לא תשרפו בו: שמוח יב יב

הגהות הב"ח

(א) גמ' שזירת העלם אימור אבול דמיו: (ב) רש"י ד"ה צסיס כדמתרגמינן כנו צסיסה: (ג) תוס' ד"ה צו וכו' לקמן. י"ב דף פ"ד ע"כ:

מוסף רש"י

כל הענין כולו. ארבעין פליג צב"ח דמוקמין ליה לפסול חטאת החלוטה שנכנס דמה לפניו אמר להו א"י התקלה מדבר אלא צפנימיות שדמס נכנס לפניו כמנזחה אמר קרא שאס ארע צהן פסול ישרפו אבית הצירה צבורה ולא חוץ לן מחנות כמנז' כדכתיב צהאי קרא בקדש צלש חקף צהאי שריפה קדוש וליתן לא תעשה על אכילתן בין כשרין בין פסולין כדכתיב לא תאכלו. דמקמין לא נאמר לאו על אכילתו ונפסל כהן חלוצינהו פ"ב. ישרפו בששה עשר. ולא צ"ט. דיי"ט הו וכן שריפין קדשי צביה (תורתא ד'). המותר בטהור. פסח טהור וכשר והשובר. א"ת העלם בטמא אינו סופג את הארבעים. הנותר בטהור. אפילו צטורח. וכל שכן צטמא (שבועות ג').

מוסף תוספות

א. אפי' לדברי רבה. מוס' שאין. ב. כמו שפ"י בקונטרס שעריין לא אמר לו הקב"ה שיהא טעון עיבור צורה. שס. ג. כמו שפ"י ר"י לעיל (פ"ב) ד"ה צטמא. שס. ד. וכן היה להם לשרופו מצד שס. ה. דהאי דאמר ליה משה לאהרן הן לא הובא וגו' לא משום שאם הובא דמה לפניו שיהא עשו שריפיה מיד. שס. ו. צמז' שאין מוסף. אפי' ע"י גומרתא.

שמוש נותר מלתא היא עצמות קדשים אמאי אין טעונין שריפה. ומשני כגון שנמצאו חלוצים. כלומר נחלק מוחם, עצמות קדשים דלית בהו משום שבירת עצם איסוריהו חלוצינהו ולא שמשו נותר, לפיכך לא בעי שריפה. עצמות פסח דאית בהו משום שבירת עצם, היישינן דלמא בתי איסוריהו חלוצינהו, הלכך בעי שריפה. רב זביד אמר כהן שימשו נותר